Evaluatie projecten Jeugd vanuit programma Sociaal Domein

Gemeente **Borne**

Inhoudsopgave

Inleiding **3**
Resultaten **4**
Hoofdstuk 1 Sluitende aanpak voor Jongeren in een kwetsbare positie van 16-27 jaar **6**
1.1 De pilot 6
1.2 Doorlopen trajecten 7
1.2.1 Uitkomsten verschillende leefgebieden 9
1.3 Besparing pilot 10
Hoofdstuk 2 Orthopedagoog **11**
2.1. Noodzaak 11
2.2 Functie en (kern)taken 11
2.2.1 Advisering voor de jeugdregisseurs, jongerencoaches en waakvlamhulpverlening 11
2.2.2 Advisering samenwerkingspartners zoals onderwijs, kinderdagverblijven, GGD, POH 12
2.2.3 Adviseren bij het opstellen en beoordelen van veiligheidsplannen en verzoeken tot onderzoek voor de Raad voor de Kinderbescherming 12
2.2.4 Voert observaties en enkelvoudige diagnostiektrajecten uit 12
2.2.5 Bijdrage procesverbetering m.b.t. veiligheid en bedreigde ontwikkeling 13
Hoofdstuk 3 Procesmanager Zorg & Veiligheid en de Doorbraakmethode **14**
3.1 Complexe problematiek & het voeren van regie 15
3.1.1 De AVE 15
3.2 Huiselijk geweld & Kindermishandeling 17
3.2.1 Aandacht functionaris Huiselijk geweld & kindermishandeling 17
3.2.2 Tijdelijk Huisverbod 17
3.3 Aanpak onbegrepen gedrag 18
3.3.1 Doorontwikkeling aanpak onbegrepen gedrag 18
3.4 Nazorg detentie 18
3.4.1 Bijzonderheden & trajecten 19
3.4.2 Doorontwikkeling nazorg detentie 19
3.5 Jeugd en veiligheid 19
3.5.1 Activiteiten 19
3.6 Mensenhandel 20
3.6.1 Aandacht functionaris mensenhandel 20
3.7 Woonoverlast/-vervuiling 21
3.8 Maatschappelijke opvang en beschermd wonen 21
3.9 Overig 21
3.9.1 PGA-X (Persoonsgerichte aaanpak) 22

3.9.2 Calamiteiten sociaal domein 22
3.9.3 Doorbraakmethode 22
3.9.4 Lokaal afsprakenkader 22
Bijlage 1 Jongerencoach: Succesverhalen 24
Bijlage 2 Jongerencoach: Overzicht sluitende aanpak 16-27 jaar 26

Inleiding

In 2022 zijn er middelen beschikbaar gesteld vanuit de gemeenteraad voor het programma sociaal domein. Vanuit dit programma zijn verschillende projecten opgezet. Voor de projecten welke nog niet zijn geborgd, dan wel afgesloten zijn, lopen de middelen af per 2026. Het gaat om de projecten:

- Inzet van Jongerencoaches voor een sluitende aanpak voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar;
- Inzet vanuit een orthopedagoog (ten behoeve van sterke lokale teams);
- Inzet van een 2e procesmanager Zorg & Veiligheid met taakaccent Jeugd;

De resultaten van deze projecten zijn positief en middels de kaderstelling 2026 wordt de gemeenteraad verzocht om middelen beschikbaar te stellen voor borging.

In dit verslag worden de projecten op inhoud geëvalueerd inclusief aanbevelingen en aanbevelingen. Achteraf bleek het een goede om vanuit het programma deze projecten op te zetten. Middels deze projecten zetten we stappen om te voldoen aan de uitgangspunten van de Hervormingsagenda Jeugd.

Resultaten

Jongerencoach

1. Door de inzet van Jongerencoaches bieden we een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren tussen de 16 en 27 jaar;
2. De jongeren benoemen zich eindelijk gezien en gehoord te voelen;
3. Op alle leefgebieden wordt door de jongeren vooruitgang geboekt en ook ervaren;
4. Tussen mei 2023 en december 2024 is er indicatief €584.515 bespaart (geen inzet noodzakelijk vanuit maatwerk, kosten voor inzet jongerencoach zijn hier al afgehaald);
5. Er is een wachtlijst ontstaan voor de inzet van jongerencoach, verdere doorontwikkeling is mogelijk met uitbreiding in fte.

Orthopedagoog

1. De adviezen vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en de Inspectie Gezondheidzorg en Jeugd zijn opgevolgd door de orthopedagoog in te zetten, bij structureel maken van de functie worden deze adviezen ook geborgd;
2. Middels observaties vanuit de orthopedagoog is €85.000 aan maatwerk voorkomen. Sinds 1 januari 2025 bespaart de orthopedagoog €1500 per verklarende analyse vanuit de toegang (wettelijk analysemiddel bij complexe casuïstiek);
3. De orthopedagoog ondersteunt het toegangsteam Jeugd met aanvullende deskundigheid, casusbegeleiding en analyses op veiligheid. Hiermee draagt de functie bij aan het verstevigen van de lokale teams (Hervormingsagenda Jeugd).

Procesmanager Zorg & Veiligheid

1. De procesmanager draagt zorg voor een integrale en domein overstijgende aanpak (Hervormingsagenda Jeugd);
2. De procesmanager heeft gezorgd voor een verbetering in de ketensamenwerking en de daarbij horende ‘korte lijnen’;
3. Door invoering en implementatie van de AVE-methode wordt ondersteuning tijdig geboden en escalatie voorkomen. Hiermee wordt ook maatschappelijke onrust voorkomen.

Doorbraakmethode

1. De Doorbraakmethode zorgt dat alle ketenpartners over hun eigen grenzen heen kijken en buiten de kaders gaan zoeken naar oplossingen voor de inwoner;
2. Doordat ketenpartners vanuit de Doorbraakmethode met elkaar in overleg treden komt men binnen wetgeving tot bestaande mogelijkheden/oplossingen;
3. Door budget beschikbaar te stellen voor de Doorbraakmethode kunnen inwoners een beroep doen op ondersteuning wanneer er geen oplossing binnen wetgeving voorhanden is. Hiermee wordt in tijden van crisis en onrust direct zorg gedragen voor rust, zodat gezinnen zo snel als mogelijk kunnen werken aan herstel.

1. Jongerencoaches

De jongerencoaches hebben een goede start gemaakt en de pilot toont aan dat zij een, in de praktijk, sluitende oplossing vormen voor de kwetsbare jongeren met gestapelde problemen tussen de 16-27 jaar. Er is een samenwerking tot stand gekomen met alle ketenpartners in- en extern, waarin zij ook merken dat de lijnen korter worden, kennisdeling meer plaatsvindt en er sneller tot oplossingen kan worden gekomen voor en met de kwetsbare jongeren. Het lukt de jongerencoaches om binnen het bestaande en gecreëerde preventieve aanbod tot snelle en passende oplossingen te komen. Het is opvallend dat er geen kwetsbare jongeren zijn die zonder de jongerencoach te informeren gestopt zijn. Veel kwetsbare jongeren benoemen dat ze zich eindelijk gehoord voelen.

De jongerencoaches besparen bovendien al tussen mei 2023 en indicatief tot en met 31 december 2024 voor €584.515,- binnen het sociaal domein, doordat er nu bijna geen hulp-op-maat inzet nodig is en zij met minder uren uit kunnen dan een begeleider vanuit hulp-op-maat nodig heeft. Dit kan komen doordat de jongerencoaches het lokale voorliggende veld goed kennen, een nauwe samenwerking hebben met alle (keten)partners (binnen en buiten het sociaal domein) en daardoor snel kunnen schakelen.

Aanbevelingen jongerencoaching
Er is al een jaar weinig meer gewerkt aan de zichtbaarheid en vindbaarheid, de communicatie, de doorontwikkeling van het jongerencoachingsproces en de doorontwikkeling van de casustafel. Door de succesvolle start stroomden de aanmeldingen binnen en was er geen ruimte meer om nieuwe kwetsbare jongeren tussen 16-27 jaar op te nemen.

In het kader van vroegsignalering wil je zoveel mogelijk voorkomen dat de kwetsbare jongeren waar veel signalen en zorgen over bestaan, en die in aanraking dreigen te komen met politie en justitie, verder afglijden. Daarom zijn er steeds meer landelijke richtlijnen die adviseren om kwetsbare jongeren en gezinnen zo vroeg mogelijk laagdrempelig te volgen en te coachen. Dit betekent het verruimen van de leeftijd voor jongerencoaching van 16 naar 12 jaar. Dit sluit ook goed aan bij de leeftijd van 12 tot 23 jaar waarvoor jongerenwerk activiteiten organiseert voor Bornse jongeren en de jeugdgroepen die zij op straat treffen en spreken. Uit de jaarcijfers van het CBS komt ook naar voren dat er in de Gemeente Borne ongeveer 160 jongeren zich in een kwetsbare positie begeven. Daarmee haal je nog altijd niet de volledige potentie uit de pilot. Bij doorontwikkeling kan ook worden gedacht aan aansluiten bij het voortgezet onderwijs en ook het speciaal voortgezet onderwijs. In het speciaal voortgezet onderwijs, zoals Twents Vakcollege Het Woolde en VSO Het Korhoen, worden veel jongeren gezien waarbij door school al moeilijkheden worden gesignaleerd. Deze scholen geven al langer aan dat jongeren ondersteuning nodig hebben bij de overgang naar volwassenheid en dat dit nu volledig wegvalt wanneer jongeren 18 worden.

2. Orthopedagoog
De inzet van de orthopedagoog draagt bij aan de doelen van de *Hervormingsagenda Jeugd*, met name op het gebied van preventie en de verbinding tussen jeugdzorg en onderwijs.
De orthopedagoog speelt een cruciale rol binnen de jeugdketen door samen te werken met kinderdagverblijven en scholen via observaties en casuïstiekbesprekingen. Daarnaast ondersteunt de orthopedagoog jeugdregisseurs bij veiligheidsinschattingen en draagt bij aan hun professionalisering.

Uit een onderzoek van de *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd* (2022) blijkt dat deze deskundigheid essentieel is voor goede jeugdhulp. Zij stellen dat er altijd aandacht dient te zijn voor veiligheid en dat het van belang is dat veiligheidsplannen getoetst worden door een orthopedagoog dan wel een gedragswetenschapper. Cruciaal is een integrale en deskundige analyse van de situatie van de jeugdige en zijn gezin. De inspectie vindt het van groot belang dat jeugdregisseurs hierbij worden ondersteund met voldoende aanvullende deskundigheid, waaronder die van een orthopedagoog dan wel een gedragswetenschapper. De aanbeveling vanuit IGJ is dat het toevoegen van deze functie aan het toegangsteam jeugd zal bijdragen aan het optimaliseren van de werkwijze en de professionalisering van het team.

Vanuit meerdere gebieden wordt de meerwaarde van de inzet van een orthopedagoog bevestigd. De inzet van een orthopedagoog levert niet alleen inhoudelijke voordelen op, maar ook financiële besparingen. In 2023 werd €86.000 bespaard door vroegtijdige observaties en casusbegeleiding, terwijl de kosten voor de orthopedagoog €85.000 bedroegen (netto opbrengst: €1.000).

3. Procesmanager Zorg & Veiligheid, taakaccent Jeugd
Er kan worden geconcludeerd dat er grote stappen zijn gezet op elke thema waarvoor de procesmanager in zijn functie verantwoordelijk is. De inrichting van de functie procesmanager was voorheen veelal gericht op uitvoering van procesregie in complexe casuïstiek. Aan de neventaken, zoals in de evaluatie beschreven (meldcode invoeren, aandacht functionaris, etc.) kon te weinig aandacht aan worden besteed. Ook nu met de nieuwe werkwijze in op- en afschalen (Aanpak Voorkomen Escalatie, ook wel AVE) betekent dit dat er meer inzet nodig is om procesregie goed te kunnen uitvoeren. Door de komst van een tweede procesmanager is het mogelijk geweest om zowel in complexe casuïstiek 18+ als 18- veel efficiënter domein overstijgend te werken middels een integrale aanpak.

Domein overstijgend werken leidt tot een besparing van de kosten en ontlasting van de regisseurs en inwoners. Dit is ook terug te zien in de cijfers zoals de halvering van het aantal gesloten plaatsingen van unieke personen. Ondanks dat er veel meer crisissen zijn geweest, is er geen stijging te zien in de uithuisplaatsingen. Daarnaast is te zien in de cijfers dat er een stijging is qua complexe problematiek. Doordat men elkaar beter weet te vinden en de samenwerking veel optimaler is, is de caseload de afgelopen paar jaar toegenomen.

Hoofdstuk 1 Sluitende aanpak voor Jongeren in een kwetsbare positie van 16-27 jaar

Doel: Door inzet van de jongerencoaches ervaren jongeren tussen de 16 en 27 jaar niet langer dat zij tussen wal en schip vallen bij de overgang van wetgeving en krijgen zij passende ondersteuning (aansluitend bij de ontwikkelleeftijd en bijbehorende behoeftes)

Aanleiding:
Er kwamen vaker hulpvragen binnen bij de WMO van jongvolwassenen die, jarenlang zonder vorm van hulp, geworsteld hebben met een opeenstapeling van psychische klachten. Deze kwetsbare jongeren hadden voor hun achttiende betrokkenheid gehad vanuit het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC), maar waren ondanks dat ze geen startkwalificatie (minimaal MBO niveau 2) hadden behaald, niet meer in beeld en werden niet meer benaderd vanuit het RMC. De Gemeente Hengelo is de uitvoeringsorganisatie RMC voor de gemeente Borne (nu doorstroomcoaches) -leerplicht en de participatiewet.

De gemeente Hengelo gebruikt de Factsheet Jongeren (Jongeren van 16-27 jaar op weg naar zelfstandigheid, www.16-27.nl) voor hun werkwijze met jongeren zonder startkwalificatie en jongeren die zijn uitgevallen op school. Zij hebben in 2019 ook het Interdepartementaal beleidsonderzoek over jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt (IBO) uitgevoerd. De belangrijkste aanbevelingen daarin waren; zorg voor goede begeleiding en coaching aan kwetsbare jongeren tot 27 jaar met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, stimuleer maatwerk en zorg voor een integrale aanpak.

1.1 De pilot

Nadat is vastgesteld dat er voor de Gemeente Borne geen aanbod bestond voor coaching van jongeren met gestapelde problematiek tussen de 16-27 jaar is er georiënteerd bij andere Twentse gemeenten naar oplossingen hiervoor. In deze oriëntatie kwam naar voren dat de Gemeente Enschede in 2019 is gestart met een pilot van één jongerencoach die ondersteuning kon bieden bij problemen. Doelgroep is hierbij jongeren tussen de 16-27 jaar met problemen op meerdere leefgebieden. In Borne zijn de eerste maanden van 2023 gebruikt om de samenwerking met de lokale en regionale ketenpartners te achterhalen en te versterken, om potentiële verwijzers (scholen, doorstroompunt, werkcoaches werkplein, Wijkracht, WMO- en Jeugdregisseurs, procescoördinatoren en praktijkondersteuners/huisartsen) te informeren over de start van de pilot, om een eigen zorgproces in te richten en om twee jongerencoaches aan te stellen.

De Doelgroep
Voorheen werd meer gefocust op de overgang naar de wettelijke volwassenheid. Tegenwoordig wordt gesproken in termen van 16-27 jaar of de overgang naar volwassenheid. Kwetsbare jongeren hebben in deze levensfase naast het vinden van scholing of werk, vaak te maken met meerdere problemen. Deze problemen werpen extra drempels op voor een succesvolle re-integratie of activering. Voorbeelden zijn problemen in de gezinssituatie, zoals een verstoorde ouder-kind relatie, maar ook kampen jongeren zonder opleiding en werk regelmatig met een problematische financiële situatie zoals schulden. Het ontbreken van een veilige basis (familie) of een sociaal vangnet, gekoppeld aan onvoldoende inkomen voor het vinden van geschikte woonruimte, kan leiden tot dak- of thuisloosheid. Ook heeft een grote groep jongeren problemen op het terrein van (psychische) gezondheid, zoals verslavingsproblematiek en LVB (Licht Verstandelijke Beperking). Een aparte categorie vormen de jongeren die uit een jeugdhulpinstelling komen en achttien jaar zijn geworden. Zij zijn vaak niet in staat om volledig zelfstandig te zijn, maar zijn wel ‘zorgmoe’ door de vele trajecten die ze gevolgd hebben of instellingen waarin ze gezeten hebben (Franken & Mateman, 2019). Zij hebben meer dan de thuiswonende jongere een helpende hand, doorlopende ondersteuning en voorbereiding op hun zelfstandigheid nodig (Blom, et al. 2010). Bijvoorbeeld bij het vinden van werk, woonruimte, het regelen van verzekeringen, enzovoorts (VNG, 2017).

Toekomstplan Twentse Belofte volgens Big Five
De Twentse belofte wil jongeren een goed toekomstperspectief bieden. Zij ontwikkelen in Twente een aanpak die past bij de situatie waar jongeren zich op dat moment in bevinden. Zij hebben met jongeren zelf, scholen en gemeenten een Toekomstplan ontwikkeld (https://www.twentsebelofte.nl/downloads/).

Het toekomstplan, zoals de Twentse belofte deze heeft opgesteld, behandeld ook de vijf leefgebieden. Deze gebieden zijn: gezondheid, wonen, werk-onderwijs-vrije tijd, financiën en sociaal netwerk. Door het plan in te vullen krijgen jongeren inzicht in hun eigen wensen, dromen en doelen die passen bij hun mogelijkheden. Het toekomstplan staat voor maatwerk omdat elke jongere uniek is. Er wordt systemisch naar een stip op de horizon gewerkt. Het plan groeit mee met de jongere, zijn situatie en ambities. Het is belangrijk voor de coaches om te beseffen dat het plan van de jongere is. Zij moeten aansluiten bij de leefwereld van de jongere en hen daarin ondersteunen. Er is in het toekomstplan ook aandacht voor de urgentie van de hulpvragen. Wat moet er gebeuren per leefgebied en welk gebied heeft prioriteit. Er wordt samen vastgelegd hoe de doelen worden bereikt, wie welke stappen onderneemt en wanneer deze worden gezet. Met de jongerencoaches is afgesproken dat zij bij de start van hun coachingstrajecten daar waar mogelijk het netwerk van de jongere betrekken. Dat wil zeggen: wie is er voor de jongere als het niet goed gaat, buiten hen als professionals om.

Big Five model

Deze factoren worden vastgelegd (vanuit henzelf) binnen het leefgebied gezondheid, waar de jongeren die kwetsbaar zijn, in vastlopen. Daarnaast moeten ze minimaal op één ander leefgebied vastlopen om te kunnen stellen dat de risicofactoren ook negatieve invloed op hun leven hebben. Dit gebeurt volgens de 'Big Five', welke naast gezondheid, ook het leefgebied: wonen (risicovol is een instabiele of onveilige woonsituatie, dakloosheid etc.), inkomen (schulden, geen inzicht in waarde geld/ administratie etc.), school, werk & vrije tijd (dreigen uit te vallen of zijn uitgevallen, ernstige zorgen werknemersvaardigheden) en sociale steun (geen steunende familie, vrienden en kennissen) kennen. De gemeente Enschede heeft voor de vijf leefgebieden een monitorsysteem ontworpen. Deze kan de groei of krimp van jongeren (in percentages) op elk leefgebied aantonen. Het is opgesteld om de persoonlijke ontwikkeling van een jongere te kunnen volgen over tijd. Voor deze pilot in de Gemeente Borne is hetzelfde monitorsysteem ingericht in het jongerencoachproces. Elke drie maanden, vanaf de startsituatie, vindt er een evaluatie plaats door de jongerencoach met de jongere.

1.2 Doorlopen trajecten

Trajecten kwetsbare jongeren

In tabel 1 is de status van de trajecten weergegeven. Inmiddels zijn 7 trajecten afgesloten en lopen er 40. Er zijn 38 trajecten meegenomen in de analyse (waarbij er minimaal één evaluatie moment na 3 maanden heeft plaatsgevonden). Bij 57,1% van de afgesloten trajecten was sprake van een verhuizing naar een eigen woonplek met hulp. 14,3 % gaf zelf aan geen hulp meer nodig te hebben, terwijl de eerder geformuleerde hulpvragen nog niet volledig waren opgelost.

Wat opvalt is dat er veel meer kwetsbare jongeren gecoacht worden dan beoogd. Uit de pilotevaluatie van de Gemeente Enschede kwam naar voren dat op basis van 1fte ongeveer 20 kwetsbare jongeren actief geholpen kunnen worden. Nu worden er 40 kwetsbare jongeren gecoacht (waarvoor 1,06 fte beschikbaar is).
De jongeren die langer in zorg zijn en waar een vertrouwensband mee opgebouwd is hebben een minder frequent contact nodig met de jongerencoaches dan de recent gestarte jongeren.

Ten opzichte van de tussenevaluatie van september 2024 zijn er 11 nieuwe kwetsbare jongeren bijgekomen. Daarbij is het percentage kwetsbare jongeren onder de 18 jaar toegenomen van 5,6% naar 14,9%.

Tabel 1. Trajecten kwetsbare jongeren (N=47)

Kwetsbare jongeren 16-27 jaar (N=47)	Aantal	%
Lopende coaching trajecten	40	85,1%
Afgesloten coaching trajecten	7	14,9%
Uitval	0	0%
Totaal	47	100%
Reden Afsluiten		
Verhuizing (eigen woonplek met hulp)	4	57,1%
Verhuizing begeleidt wonen	1	14,3%
Eigen verzoek (niet meer nodig)	1	14,3%
Kan zelfstandig verder zonder hulp	1	14,3%
Resultaat coaching traject *(afgesloten trajecten)*		
Succesvol afgerond	2	28,6%
(Deels) succesvol afgerond	4	57,1%
Niet succesvol	1	14,3%

1.2.1 Uitkomsten verschillende leefgebieden

De monitoring gedurende de pilot is gericht op verschillende leefgebieden. Hierbij kan gedacht worden aan gezondheid (zowel mentaal als fysiek), wonen, opleiding & werk, vrijetijdsbesteding, sociaal netwerk, inkomen & schulden.

Gezondheid (mentaal & fysiek)

Aandachtspunten hieruit zijn dat vrijwel alle jongeren bij aanmeldingen aangeven mentale klachten te ervaren en hier geen hulp op te ontvangen. Bij de evaluatie is er nog steeds sprake van ervaren mentale klachten, echter ervaart nu bijna 96% dat zij hierin ondersteund worden. De overige jeugdigen ervaren inmiddels geen mentale klachten meer. De fysieke gezondheidsklachten zijn niet dermate aanwezig dat dit een aandachtspunt is geweest.

Wonen

Nadat in de tussenevaluatie van januari 2024 naar voren kwam dat de helft van de kwetsbare jongeren een andere woonsituatie wenselijk achtte, is hier meer op ingestoken. Er zijn gesprekken gevoerd met Welbions over aandachtsgroepen. Tijdens deze gesprekken zijn de woonsituaties van 17 kwetsbare jongeren besproken. Hierin stond hun behoefte aan een andere woonsituatie en het gebrek aan beschikbare woningen centraal. Welbions erkent daarbinnen dat er een woonprobleem bestaat voor kwetsbare jongeren waarvoor een oplossing nodig is.

Opleiding

Opleiding blijft een spannend onderwerp voor jongeren in deze leeftijd. Uitkomsten en behoeften zijn dan ook divers. Wel is duidelijk dat het onderwijs niet altijd voldoende aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van deze jongeren. Om hierin te ondersteunen is er geïnvesteerd in de samenwerking met het loopbaancentrum (bijzondere instroom) van het ROC van Twente. Daar kunnen kwetsbare jongeren zelf naartoe gaan of zij worden door de mentor doorverwezen wanneer er zorgen zijn. Het plan was om in 2024 ook te investeren in het vergroten van de samenwerking met andere scholen in de regio waar verhoudingsgewijs veel kwetsbare jongeren onderwijs volgen. Jeugdregisseurs binnen de Gemeente Borne zijn gekoppeld aan scholen in de regio, en zij gaan er vaker per jaar langs om jongeren waar zorgen over zijn te bespreken. Zij kunnen ook, mits een jongere akkoord is, doorverwijzen naar een jongerencoach. Toch werkt een fysieke samenwerking en eigen uitleg over wat jij als jongerencoach kunt betekenen het beste. Bovendien kan een jongere dan direct kennismaken en kan een traject sneller starten. Het zou goed zijn om te onderzoeken of het niet beter is om kwetsbare jongeren die 16 jaar of ouder zijn te bespreken met een jongerencoach. De jongerencoaches hebben beperkt de ruimte voor coaching van nieuwe kwetsbare jongeren. De kans is groot dat, wanneer je de mogelijkheid voor de inzet van de jongerencoach kenbaar maakt op het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, er veel nieuwe aanmeldingen volgen waar je niet aan kunt voldoen.

Arbeid

Er is meegedacht in de doorontwikkeling van Borne Werkt. Het project wist na Corona onvoldoende inwoners te bereiken voor wie het project bedoeld was. Het aantal deelnemers was sterk afgenomen en er waren geen jongeren onder hen. Ondertussen zijn er meer jongeren binnen de Gemeente Borne van 18 tot en met 27 jaar die in een bijstandsuitkering zijn terechtgekomen. Er is een samenwerking tot stand gekomen met FC Noaber. Zij bevorderen de ontwikkeling en groei van jongeren tussen de 12 en 30 jaar. Zij helpen mee met vrijwilligerstrajecten, waarin de jongeren een vrijwilligersvergoeding per uur krijgen. Drie kwetsbare jongeren hebben een Noaber deal gesloten.

Er is een samenwerking tot stand gekomen met de werkgevers coördinator vanuit het Werkplein van Twente en de dorpsmanager van de Gemeente Borne. Zij kennen de lokale bedrijven en hun aanbod goed. Door de samenwerking met het werkplein en de dorpsmanager hebben vier kwetsbare jongeren een (bij)baan gevonden.

Vrije tijd

Bij aanvang van het project is vastgesteld dat vergelijkbare projecten een verhoogde kans van slagen hadden wanneer er ook een passend beweegaanbod beschikbaar is voor kwetsbare jongeren. Dit is vanuit hun coachingstrajecten een belangrijk startpunt gebleken voor kwetsbare jongeren met een grote afstand tot onderwijs of werk. Daarop zijn er middelen beschikbaar gesteld vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord (SPUK)

om small group training te kunnen inzetten via Borne Beweegt. Deze middelen konden worden ingezet voor de kwetsbare jongeren die geen financiële middelen hebben om te starten. 25% van de kwetsbare jongeren is een traject gestart bij Borne Beweegt. Van die 25% heeft de helft uiteindelijk een eigen abonnement afgesloten. Bij het ontbreken van financiële middelen op het moment dat kwetsbare jongeren willen blijven bewegen wordt het sociaal fonds aangevraagd. Er wordt individueel voor een viertal kwetsbare jongeren die daar behoefte aan heeft vanaf februari/maart 2025 gestart (5-10 sessies) met weerbaarheidstrainingen, aangeboden door de buurtsportcoach. Daarin leren kwetsbare jongeren hun eigen grenzen herkennen en bewaken, doen zij vertrouwen op en leren sociale normen en vaardigheden aan.

Sociaal netwerk

Er is door de jongerencoaches sterk ingezet op het versterken van het bestaande netwerk. Onder de kwetsbare jongeren komt vaak naar voren dat de relatie met andere gezinsleden verstoord is. Daar wordt door de coaches met behulp van systemische gesprekken aan gewerkt. Wanneer daarin intensievere gespreksvoering nodig is met gezinsleden (en zijn er kinderen inwonend onder de 18 jaar), dan kan er voorliggend een gezinsondersteuner vanuit de Gemeente Borne worden ingezet. Mochten gezinspatronen dermate verstoord zijn, kan de jongerencoach ervoor kiezen om specialistische systeemondersteuning vanuit de Jeugdwet op te starten.

Er wordt met de jongeren gekeken wat voor hen de steunende personen zijn binnen hun bestaande netwerk en hoe zij betrokken kunnen worden. Wanneer er binnen de lopende trajecten meerdere kwetsbare jongeren zijn die hun sociale netwerk willen vergroten, wordt onder de jongerencoaches gekeken of zij met elkaar in verbinding kunnen worden gebracht. Op deze manier zijn er vier kwetsbare jongeren met elkaar in contact gebracht.

Inkomen & schulden

Er is landelijk en ook regionaal veel aandacht voor de schuldenproblematiek van jongeren. Volgens het Nibud heeft 1 op de 5 jongeren te maken met ernstige betaalproblemen. Jongeren (18-27 jaar) begeven zich vaak in een kwetsbare positie. Onlangs is ervoor gekozen om regionaal aan te sluiten bij de Twentse Koers. Onder leiding van de Twentse koers is de methodiek ‘het Jongeren Perspectief Fonds’ lokaal vanaf januari 2025 uitgedragen en nemen wij als Borne zijnde deel. Deze methodiek sluit erg aan op de inrichting van de pilot, behalve dat hierbinnen de bestaande schulden de meest urgente hulpvraag is. De JPF-aanpak is ook gericht op het perspectief van jongeren met schulden. Het regelen van de schuld is hierbinnen niet het einddoel maar wordt als middel gebruikt om te werken aan ander perspectief. De aanpak bestaat uit de volgende drie pijlers:

1. De schulden worden gesaneerd door middel van een saneringskrediet. Hierdoor ontstaat er bij de jongere snel rust en ruimte om te werken aan perspectief.
2. Het bedrag van het saneringskrediet kan in geld of in natura terugbetaald worden. Bij terugbetaling in natura doet de jongere een maatschappelijke tegenprestatie. Deze draagt bij aan de perspectiefwens.
3. De jongere krijgt 2 jaar integrale trajectbegeleiding. Samen werken zij aan de doelen uit het perspectiefplan van de jongere.

Binnen de JPF-aanpak ligt de focus niet op maximaliseren van de afloscapaciteit maar op het werken aan perspectief. Hierdoor kan een jongere bijvoorbeeld terug naar school of juist op school blijven maar toch schuldenvrij worden.

1.3 Besparing pilot

De positieve resultaten die de kwetsbare jongeren laten zien, mede door de coachende betrokkenheid van de jongerencoaches, biedt voldoende onderbouwing om de pilot structureel te willen borgen. Daarnaast is er onderzocht welke kosten er binnen het budget van het sociaal domein gemaakt zouden zijn, wanneer de jongerencoaches niet zouden zijn ingezet. Dit is uitgezocht door de betrokken consulenten in te laten vullen, welk aantal uren per week aan hulp-op-maat voorzieningen (uurtarief voor individuele en groepsgerichte ondersteuning uit het financieel besluit van 2023 & 2024) zij op basis van hun hulpvragen zouden inzetten.

Daar komt tussen 1 mei 2023 en indicatief tot en met 31 december 2024 een totaalbedrag uit van €797.000 op basis van de 47 kwetsbare jongeren die zijn gecoacht**.** Dit bedrag min de kosten die zijn gemaakt voor de inzet van de beleidsmedewerker sluitende aanpak 16-27 jaar (gemiddeld 11 uur per week = €35000), de jongerencoaches (32 uur per week = €159.000) en de SPUK-gala gelden (€970,- totaal), komt neer op een totale besparing van €584.515.

Hoofdstuk 2 Orthopedagoog

De functie van orthopedagoog is voor het eerst uitgezet in het programma Sociaal Domein van 2022. In verband met de krapte op de arbeidsmarkt is de invulling van de functie pas in mei 2023 gelukt. Er heeft een wisseling van orthopedagoog plaatsgevonden in december 2023.

Doel: Door inzet van de orthopedagoog wordt preventief ingestoken bij kenmerken van ontwikkelingsproblemen, hiermee wordt intensieve ondersteuning op lange termijn voorkomen;

Doel: Door inzet van de orthopedagoog krijgen ouders vroegtijdig de mogelijkheid om ontwikkelingsproblemen bij hun kinderen te signaleren en hier ondersteuning bij te vragen;

Doel: Door de samenwerking tussen inwoners, jeugdregisseurs en de orthopedagoog krijgen inwoners passende ondersteuning tijdig aangeboden, zogenoemde matched care. Door tijdig passende ondersteuning te bieden wordt de gemiddelde trajectduur korter en kan er sneller worden geïnvesteerd op zelfredzaamheid;

2.1. Noodzaak

Het structureel inzetten van een orthopedagoog draagt bij aan de doelen vanuit de *Hervormingsagenda Jeugd*. Met name op het gebied van preventie en de verbinding tussen jeugdzorg en onderwijs. De orthopedagoog speelt een cruciale rol binnen de jeugdketen door samen te werken met kinderdagverblijven en scholen via observaties en casuïstiekbesprekingen. Daarnaast ondersteunt de orthopedagoog jeugdregisseurs bij veiligheidsinschattingen en draagt bij aan hun professionalisering.

Uit een onderzoek van de *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd* (2022) blijkt dat deze deskundigheid essentieel is voor goede jeugdhulp. Zij stellen dat er altijd aandacht dient te zijn voor veiligheid en dat het van belang is dat veiligheidsplannen getoetst worden door een orthopedagoog dan wel gedragswetenschapper. Cruciaal is een integrale en deskundige analyse van de situatie van de jeugdige en zijn gezin. De inspectie vindt het van groot belang dat jeugdregisseurs, hierbij worden ondersteund met voldoende aanvullende deskundigheid, waaronder die van een gedragswetenschapper dan wel orthopedagoog. De aanbeveling vanuit IGJ is dat het toevoegen van deze functie aan het toegangsteam jeugd zal bijdragen aan het optimaliseren van de werkwijze en de professionalisering van het team.

Voor het starten van deze pilot, werd deze dienst (inzet gedragswetenschapper) afgenomen bij Veilig Thuis Twente (gezien de verplichting op toetsing van veiligheidsplannen). Bij het niet structureel borgen zal deze dienst opnieuw bij Veilig Thuis Twente moeten worden afgenomen. Dit zal zich dan beperken tot het toetsen van de veiligheidsplannen, waarbij de kosten per uur hoger zullen zijn dan de huidige kosten per uur.

Daarnaast is, vanuit de Hervormingsagenda Jeugd, de verplichting toegevoegd tot het werken met de Verklarende Analyse. Hier zijn vanuit de gemeenteraad reeds middelen voor beschikbaar gesteld (voor de benodigde uren hiervoor vanuit de jeugdregisseurs). Deze analyse moet getoetst worden door een orthopedagoog of gedragswetenschapper. Bij het niet borgen van deze functie moet deze analyse extern worden uitgevoerd, kosten hiervan zijn €1500 per analyse.

2.2 Functie en (kern)taken

2.2.1 Advisering voor de jeugdregisseurs, jongerencoaches en waakvlamhulpverlening

Er is voor de orthopedagoog een belangrijke taak weggelegd in het inhoudelijk adviseren van de jeugdregisseurs. Dit wordt zowel op structurele als op ad hoc basis gedaan. Structureel is er met alle regisseurs eens in de zes weken een individuele werkbespreking. Hierin is ruimte om casuïstiek te bespreken waarin vragen zijn rondom de voortgang, complexiteit, problematieken, veiligheid en dergelijke. De orthopedagoog is hierin een sparringpartner op inhoud, maar zal ook coachende vragen stellen rondom het functioneren van de

jeugdregisseurs. Voor nieuwe of minder ervaren jeugdregisseurs wordt deze werkbespreking eens per 4 weken gepland. Door inzet van deze besprekingen, is er ruimte om meer casuïstiek te bespreken en te reflecteren op het eigen handelen, wat bijdraagt aan de kwaliteit van de inzet van de regisseurs. Door deze casusbesprekingen wordt er meer gestuurd op het tijdig op- en afschalen van de hulpverlening, waardoor er minder of kortere maatwerktrajecten nodig zijn. Naast de geplande overlegmomenten wordt de orthopedagoog met grote regelmaat benaderd om mee te denken in o.a. complexe casuïstiek, crisissituaties, duiding van psychodiagnostisch onderzoek.

Er zijn tweewekelijks casuïstiekbesprekingen met het gehele subteam jeugd (jeugdregisseurs, procesmanager). Dit wordt voorgezeten door de orthopedagoog. Dit overleg richt zich op afstemming in handelen van regisseurs en kwaliteitsverbetering. Er is ruimte om zowel complexe casuïstiek, oplossingsrichtingen, praktische zaken rondom casuïstiek en eigen handelingen in te brengen. Daarnaast wordt gewerkt aan inhoudelijke kwaliteitsverbetering door het voorbereiden van actuele thema's die binnen het werkveld van belang zijn. Voor de waakvlamhulpverleners zijn er eens in de 4 weken intervisie/casuïstiekbesprekingen waarbij de orthopedagoog aansluit.

2.2.2 Advisering samenwerkingspartners zoals onderwijs, kinderdagverblijven, GGD, POH

De orthopedagoog organiseert Pre-sots (overleggen waar kinderen ingebracht worden waar het kinderdagverblijf aandachtspunten in de ontwikkeling signaleert) voor alle kinderopvangen binnen Borne. Dit zijn overleggen waarbij de connectie tussen de kinderopvang, JGZ (verpleegkundige en logopediste) en de gemeente wordt gemaakt. Omdat de kinderopvangen een belangrijke vindplaats zijn, wordt er laagdrempelig ingezet voor de kinderopvangen. De orthopedagoog is beschikbaar als sparringpartner rondom de ontwikkeling van kinderen. Wanneer ouders (nog) geen toestemming hebben gegeven voor overleg kan dit ook laagdrempelig ingezet worden door een casus anoniem te bespreken. Door de pre-sots is de samenwerking rondom het jonge kind versterkt en wordt er beter voortijdig gesignaleerd, waardoor problemen in de toekomst voorkomen kunnen worden en er sprake is van een doorgaande lijn richting onderwijs. Op verschillende locaties worden ook de Zorg-Kwaliteitscoördinatoren toegevoegd aan het pre-sot overleg, om de doorgaande lijn nog verder te vergroten. Vanuit de betrokkenheid bij de pre-sots worden door de orthopedagoog ook observaties uitgevoerd (taak 4).

Er is 4 keer per jaar een overleg georganiseerd tussen de orthopedagogen van de scholenstichting Brigantijn en de orthopedagoog van de gemeente. Dit overleg heeft als doel de processen rondom samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp te verbeteren en vanuit een helicopterview te evalueren. Er worden thema's besproken die terugkomen uit casuïstiek, de afbakening tussen jeugdhulp en onderwijs en verdere ontwikkeling van onder andere de samenwerking rondom de doorgaande lijn.

2.2.3 Adviseren bij het opstellen en beoordelen van veiligheidsplannen en verzoeken tot onderzoek voor de Raad voor de Kinderbescherming

De inhoudelijke toetsing van veiligheidsplannen en verzoeken tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming wordt door de orthopedagoog gedaan. Hierin wordt samen gewerkt met de procesmanager zorg en veiligheid.

2.2.4 Voert observaties en enkelvoudige diagnostiektrajecten uit

Er worden observaties uitgevoerd door de orthopedagoog op de kinderopvangen binnen Borne. Door deze observaties zijn kinderen zo jong als mogelijk in beeld en kan worden meegedacht naar een passend vervolg. Dit zorgt voor tijdige inzet, waardoor preventief gewerkt kan worden. Ook de ouder-kind interactie wordt hier actief in meegenomen. Er wordt gescreend op mogelijke systeemproblematiek, ontwikkelingsproblematiek, cognitieve- en taalachterstanden. Er wordt intensief samengewerkt met andere partijen rondom het jonge kind (zoals JGZ, kinderfysiotherapeuten e.d.).

De orthopedagoog is afgelopen jaar geschoold in de Infant Mental Health visie en werkt vanuit deze visie met het jonge kind en hun gezinnen. Wanneer er moeilijkheden zijn op de opvang wordt met ouders een gesprek

gevoerd (wanneer zij daarvoor open staan) en een observatie gepland. Er wordt een gezamenlijk plan van aanpak gemaakt, waardoor het kindje wordt gestimuleerd in de ontwikkeling en er gewerkt kan worden aan een doorgaande lijn richting onderwijs. Wanneer nodig, kan er extra inzet gedaan worden en wordt de JGZ, logopediste of jeugdregisseur betrokken.

In 2024 zijn er 18 kinderen aangemeld bij de orthopedagoog voor een observatie. De gemiddelde leeftijd is tussen 3 en 4 jaar. Het komende jaar is het doel om het aantal aangemelde kinderen omhoog te krijgen, en de gemiddelde leeftijd bij aanmelding naar beneden. De uitkomsten van de trajecten zijn verschillend. Bij een aantal kinderen is er geen zorg meer nodig bij de overgang richting school. Een aantal stromen direct door naar S(B)O en er wordt een aantal keer tijdig ingezet op een gespecialiseerd kinderdag centrum of geïndiceerde zorg. Ook voorliggende voorzieningen worden ingezet, zoals PGJ (pedagogische gezinsbegeleiding), kinderfysiotherapie of ergotherapie. Vroege interventie werkt als positief sneeuwbaleffect door in de ontwikkeling en heeft een groter effect dan ingezette hulpverlening op latere leeftijd. De orthopedagoog speelt hierin ook een rol in de doorgaande lijn richting onderwijs.

Wanneer er vragen zijn van ouders kan er ook een observatie in de thuissituatie gepland worden. Hierbij is er aandacht voor ouder-kind interacties en kunnen tips en adviezen gegeven worden waar ouders mee verder kunnen. Er wordt screenende diagnostiek ingezet om gedrag beter te kunnen duiden en/of te onderzoeken of er aanleiding is voor zorgen over ontwikkelingsproblematiek. Dit ook om ouders mee te nemen in het proces.

2.2.5 Bijdrage procesverbetering m.b.t. veiligheid en bedreigde ontwikkeling

Op onderstaande onderdelen is de orthopedagoog betrokken ten behoeve van procesverbetering:

- Er is samenwerking met de procesmanager zorg en veiligheid op het gebied van ontwikkeling en kwaliteitsbevordering op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld, veiligheid en verslaglegging hieromtrent.
- De orthopedagoog speelt een grote rol in de ontwikkeling van Kansrijke Start binnen de gemeente. Naast de (tijdelijke) projectleider heeft de orthopedagoog een kartrekkers rol in dit project. De orthopedagoog heeft een grote rol in de lokale coalitie en andere deelprojecten van Kansrijke Start, zoals de netwerkbijeenkomsten, mama-café, IMH-visie, mentale gezondheid voor deze doelgroep en casuïstiekbespreking.
- De orthopedagoog is inhoudelijk betrokken bij de pilot Startpunt Jeugd (voorheen jeugdhuis). De training voor de verklarende analyse zijn gevolgd en de orthopedagoog zal de collega’s ondersteunen bij het opstellen als ook meelezen met de opgestelde verklarende analyses.
- De orthopedagoog is betrokken bij de overleggen met de scholenstichtingen binnen Borne. Dit zijn overstijgende overleggen, met beleidsmedewerkers van de gemeente, en orthopedagogen van de scholen en de bestuurder van de stichting. Daarnaast is er betrokkenheid bij de IKC ontwikkeling en het IHP. Bij deze onderdelen is op inhoud een rol bij de gemeenten weggelegd.
- De orthopedagoog komt met verbetervoorstellen gericht op processen en beleid.
- De orthopedagoog is actief betrokken bij de ontwikkeling van de functie Gezinshulpverlener.
- De orthopedagoog is betrokken bij de ontwikkeling van de KDV+ in Borne. Wanneer dit gestart is, zal er een rol voor de orthopedagoog blijven m.b.t. inhoudelijke advisering voor de groep.

Hoofdstuk 3 Procesmanager Zorg & Veiligheid en de Doorbraakmethode

Doel: Door de inzet van de procesmanager zorg & veiligheid te borgen, wordt ondersteuning tijdig geboden en escalatie voorkomen. Hiermee wordt tevens maatschappelijke onrust voorkomen (gebruik AVE methode);

Doel: Door budget beschikbaar te stellen voor de Doorbaakmethode kunnen inwoners een beroep doen op ondersteuning wanneer er geen oplossing binnen wetgeving voorhanden is. Hiermee wordt in tijden van crisis en onrust direct zorg gedragen voor rust zodat gezinnen zo snel als mogelijk kunnen werken aan herstel;

In 2022 is de formatie procesmanager zorg en veiligheid uitgebreid met een tweede procesmanager. De reden hiervoor was dat de organisatie, gezien de toename in complexe casuïstiek, het wenselijk vond om een integrale aanpak methodisch te borgen in processen. Hiervoor is het noodzakelijk gebleken om de formatie met betrekking tot de procesmanager Zorg en Veiligheid uit te breiden met 28 uur. Deze procesmanager zou naast de huidige procesmanager zorg en veiligheid gaan werken en deze zouden elkaar kunnen vervangen. De oude situatie was dat de procesmanager Zorg en Veiligheid met name casuïstiek oppakt die gerelateerd is aan de doelgroep 18+. Middels de uitbreiding was men voornemens om ook een procesmanager Zorg en Veiligheid met als taakaccent jeugd in de organisatie te borgen.

De inzet van een tweede procesmanager met taakaccent jeugd was voor de duur van 2 jaar. In 2024 is incidenteel verlengd met middelen vanuit de stelpost taakmutaties. Deze evaluatie laat zien wat de uitbreiding heeft opgeleverd door de precieze rol, zowel in functie en taken van de procesmanager, weer te geven op het gebied van zorg en veiligheid. Hiermee wordt duidelijk aangegeven dat er behoefte is aan het structureel borgen van de uitbreiding in formatie gezien de opgave die er ligt.

Het structureel borgen van de procescoördinator taakaccent Jeugd helpt om het thema "Stevige lokale teams" van de *Hervormingsagenda Jeugd* te realiseren, met focus op domein overstijgend werken.
Sinds de komst van de tweede procescoördinator (kosten: €95,500) is de *AVE-methode* (Aanpak Voorkomen Escalatie) geïmplementeerd. Deze methode voorkomt dat situaties escaleren door duidelijke regie en verantwoordelijkheid van betrokken partijen. De procescoördinatoren werken samen aan complexe gevallen bij zowel jeugd als volwassenen. Met de *Doorbraakmethode* (budget: €50.000) wordt per casus het gewenste resultaat bepaald en belangrijke stappen geïdentificeerd. Deze methode zorgt voor maatwerk binnen het sociaal domein. De procesmanager zorgt voor regie op zowel het proces als de inhoud. Als deze borging niet wordt doorgevoerd, voldoet de gemeente niet aan de vereisten van de *Hervormingsagenda Jeugd* voor domein overstijgend werken.

Zorg & veiligheid
Er is een aanzienlijke groep mensen binnen onze samenleving die te maken heeft met complexe problematiek, op meerdere leefgebieden, waarbij passende zorg en ondersteuning noodzakelijk is om een negatieve spiraal te doorbreken en erger te voorkomen. Veelal gaat deze problematiek samen met veiligheidsrisico's voor de persoon zelf maar ook voor het systeem en de omgeving. Hierbij is dus sprake van een overlap tussen de thema's zorg en veiligheid (en in voorkomende gevallen straf). De oorzaken en gevolgen lopen dwars door elkaar heen en zijn even divers als hardnekkig: psychische klachten, verslavingen, falende maatschappelijke integratie, hoog gevarenrisico of een combinatie hiervan, soms gepaard met een verstandelijke beperking. Door de complexiteit van de problematiek en de daaruit volgende veelheid van betrokken partijen ontvangt deze groep onvoldoende passende zorg en/of ondersteuning. Dit leidt soms tot moeilijk of gevaarlijk gedrag voor hunzelf en voor hun omgeving. Soms resulteert dit in slachtoffers of daders van zaken als misbruik en mishandeling of ander crimineel gedrag. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van huiselijk geweld, kindermishandeling, radicalisering, stalking, ex-partnergeweld of bedreiging van bestuurders/professionals (landelijke agenda zorg en veiligheid: perspectief 2025).

Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid is van groot belang om tot een duurzame oplossing te komen bij complexe (domein overstijgende) problematiek. Een gedegen integrale aanpak is hiertoe noodzakelijk om een persoon en zijn/haar systeem verder te kunnen helpen en om adequaat domein overstijgend te kunnen werken.

Vanuit de 'landelijke agenda zorg en veiligheid: perspectief 2025' wordt regionaal geprioriteerd op 1) regie in de regio en 2) samenwerking in uitvoering & op- en afschaling. Al deze doorontwikkelingen werken hiermee ook door op lokaal niveau. De procesmanager speelt dan ook een cruciale rol bij de aanpak van deze complexe problematiek en de te verwachten opgaven vanuit de regio.

Functie & (kern) taken

3.1 Complexe problematiek & het voeren van regie

Zoals beschreven is een gedegen integrale aanpak noodzakelijk om te komen tot een duurzame oplossing bij complexe problematiek op meerdere leefgebieden. De kerntaak van de procesmanager is deze integrale aanpak tot stand te laten komen waarbij de procesmanager zorg draagt voor processturing en – bewaking. De procesmanager coördineert, informeert en adviseert alle betrokken partijen die betrokken zijn bij de casus. Echter is er nooit een uniforme werkwijze geïntroduceerd. De afgelopen 2 jaar is er dan ook hard gewerkt om op lokaal niveau aan de slag te gaan met de introductie van een uniforme werkwijze, te weten de 'Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE)'.

3.1.1 De AVE

Het doel van AVE is het voorkomen van een dreigend escalerende situatie en/of het beperken en beëindigen van een escalerende situatie. De aanpak geeft duidelijkheid over de regie en verantwoordelijkheden van betrokken partijen middels op- en afschalen. De AVE is als ondersteunende methodiek opgezet en geïmplementeerd door de procesmanagers voor de gemeente Borne. Deze methode dient als basis om met alle betrokkenen op een uniforme wijze vorm te geven aan een gedegen integrale aanpak op casuïstiekniveau. De aanpak geeft duidelijkheid over de regie en verantwoordelijkheden van betrokken partijen.
Interne collega's en externe ketenpartners zijn meegenomen bij de implementatie van de AVE methodiek. Zij schalen middels de AVE methodiek op en af. Het komende jaar zal de methodiek verder worden geborgd bij alle betrokken medewerkers en ketenpartners op het gebied van zorg en veiligheid middels de zorg- en veiligheidstafel.

Zorg-& veiligheidstafel
De zorg-& veiligheidstafel betreft een integraal platform waarbij de samenwerking en professionalisering tussen diverse ketenpartners (zie hieronder) wordt bevorderd. De zorg-& veiligheidstafel heeft een drieledig doel:

1. *De zorg-& veiligheidstafel heeft een prominente rol in het delen van signalen met betrekking tot preventie en vroegsignalering en het bespreken van veel voorkomende problemen (trends) en ontwikkelingen in de wijk en/of maatschappij. Voorbeelden hiervan zijn wapenbezit, drugsgebruik, criminaliteit, verwarde personen etc. Doel is om hierna afstemming te zoeken met betrokken collega's of externe partijen om tot een oplossing te komen.*
2. *De zorg-& veiligheidstafel dient als verdere professionalisering en ter evaluatie bij de implementatie en borging van het werken met het op- en afschalingsmodel AVE (Aanpak ter voorkoming escalatie, zie werkdocument AVE Borne). Binnen de zorg-& veiligheidstafel wordt hiertoe een casus op het snijvlak van zorg- en veiligheid verder uitgediept ter evaluatie: wat was het plan van aanpak? Was de regievoering duidelijk? Wat ging goed? En wat kon beter?*
3. *De zorg-& veiligheidstafel biedt als laatste de mogelijkheid om van elkaars expertise te leren en ontwikkelingen te bespreken. Naar behoefte kan thematische verdieping worden geboden waarbij bijvoorbeeld een ketenpartner een presentatie kan geven over ontwikkelingen op diens vakgebied. De zorg-& veiligheidstafel wordt weliswaar gefaciliteerd door de gemeente, maar alle deelnemers tezamen zijn*

Noodzakelijk bij domein overstijgend werken in complexe casuïstiek is het kunnen vaststellen en toepassen van een duidelijke integrale aanpak, is het voeren van regie (zowel casusregie als procesregie), conform de werkwijze AVE (zie document AVE Borne). Bij AVE worden de (zeer) complexe casussen met een veiligheidscomponent opgeschaald, naar de procesmanager Zorg en Veiligheid, voor het voeren van procesregie. Bij casuïstiek 18+ gebeurde dat al, bij casuïstiek 18-niet. Bij casussen 18- hebben de jeugdregisseurs vaak een dubbele pet, dan hebben zij zowel de casus- als procesregie. Voor een zorgvuldige regievoering is dit echter onwenselijk voor het kunnen behouden van een onafhankelijke positie ten opzichte van het systeem en voor een goede inhoudelijke sturing op het plan van aanpak. Met de komst van een tweede procesmanager met taakaccent jeugd hebben we dit kunnen vormgeven en waarborgen. De procesmanager taakaccent jeugd wordt nu bij alle AVE 3 casuïstiek (de (zeer) complexe casussen met een veiligheidscomponent) betrokken en indien vereist (veiligheidscomponent) ook bij casuïstiek AVE 2 en de opschaling binnen AVE2. Door deze werkwijze wordt er zorgvuldig regie gevoerd. De regisseur behoudt zijn/haar onafhankelijk positie ten opzichte van het gezin. Hiermee wordt de directe sturing op het gezin en de vertrouwenspositie geborgd en kan de inhoudelijke casusregierol adequaat worden ingevuld door de regisseur. Daarnaast wordt de regisseur versterkt in zijn/haar kracht. De procesmanager voert de regie op het proces waardoor de kwaliteit ook kan worden bevordert door middel van analyse, reflectie en sparren. De procesmanager neemt de kernbesluiten en neemt de verantwoordelijkheid over de gedragen beslissingen die genomen worden over de lijn en het proces (melden bij de Raad voor de Kinderbescherming, afstemming met VTT, veiligheidsplannen maken etc.).

3.2 Huiselijk geweld & Kindermishandeling

Het aantal meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling is in de loop van 2023 en 2024 sterk toegenomen (2023 in totaal 94 meldingen en 43 adviesaanvragen en daarbij het eerste kwartaal van 2024 al 40 meldingen en 16 adviesaanvragen) (bron: jaarbericht 2023 en kwartaalrapportage Q1 Veilig Thuis Twente). In heel Twente was in de loop van 2023 en sterke toename te zien in het aantal meldingen. In 2023 heeft VTT meer meldingen, adviezen en diensten uitgevoerd dan ooit. In 2024 is wederom een toename zichtbaar, in Q1 een stijging, Q2 en Q3 een lichte daling t.o.v. 2023 maar in Q4 wederom een stijging. Een duidelijke oorzaak voor deze toename in meldingen en adviezen is er niet. Vermoedelijke oorzaken die door VTT worden aangedragen is dat professionals VTT beter weten te vinden, de politie meer zorgmeldingen opmaakt of dat er simpelweg een stijging is van huiselijk geweld en kindermishandeling. De stijging in het aantal meldingen en de werkwijze heeft er dan ook in geresulteerd dat er lokaal ook meer wordt overgedragen. Casussen waarin huiselijk geweld en/of kindermishandeling speelt zijn altijd complex. Derhalve wordt er bij overdracht naar het lokale veld altijd geschakeld met de procesmanager, mede omdat we spreken van casuïstiek met veiligheidsproblematiek (AVE3). Deze bepaalt veelal welke aanpak er is vereist en of het voeren van procesregie wel/niet noodzakelijk is.

3.2.1 Aandacht functionaris Huiselijk geweld & kindermishandeling

In de wet is vastgesteld dat elke organisatie en iedere beroepskracht die met kinderen, ouders en ouderen werkt, verplicht is om met de Meldcode te werken. De Meldcode geldt voor partnergeweld, kindermishandeling en dierenmishandeling in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie. Bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is het belangrijk om signalen van geweld in een vroegtijdig stadium te herkennen. Daarnaast is het van belang om te weten welke stappen kunnen of moeten worden gezet om het geweld te stoppen, waarin de meldcode houvast biedt. Een van de verplichte stappen is een deskundige collega te consulteren. Om aan de verplichtingen van de Meldcode te voldoen, zijn hiertoe binnen de gemeente Borne de procesmanagers ook aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling.

De aandacht functionaris functioneert onder meer als deskundig aanspreekpunt (zowel intern als extern) en draagt verantwoordelijkheid voor de interne toetsing op naleving van de Meldcode. Per 2019 is het besluit verplichte meldcode veranderd en speelt de aandachtfunctionaris ook een belangrijke rol bij de implementatie van de Meldcode. De procesmanagers hebben in april 2024 hiertoe een training gevolgd en zijn nu officieel binnen de organisatie aandacht functionaris huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is reeds een plan van aanpak gemaakt ten behoeve van de implementatie van de Meldcode. In de loop van 2025 ligt het voornemen om de Meldcode uitgebreid te implementeren binnen de organisatie zelf, het sociaal hus en in samenwerking met alle lokaal betrokken ketenpartners die ook deelnemen aan de zorg- en veiligheidstafel.

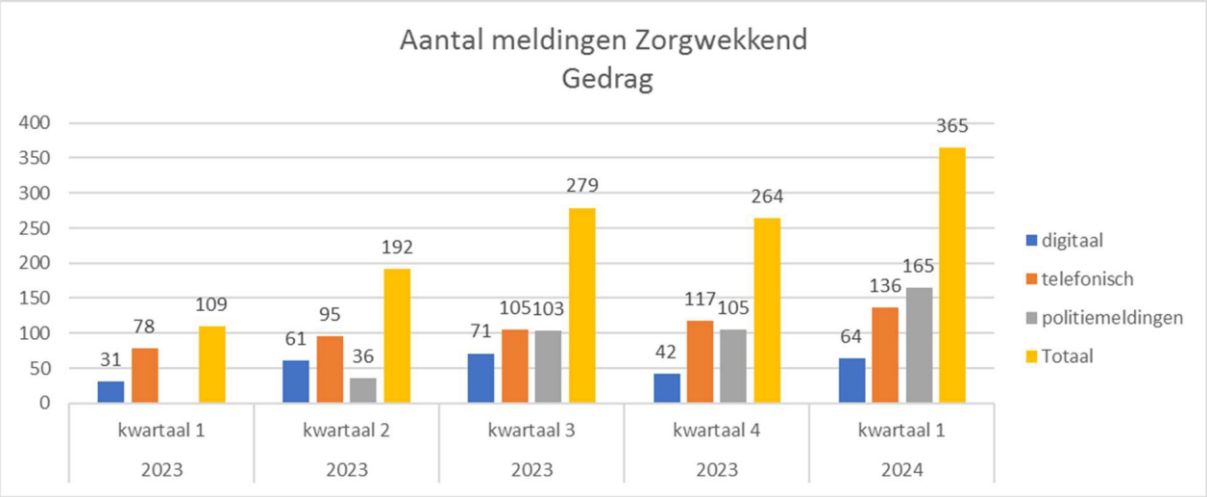
3.2.2 Tijdelijk Huisverbod

Het tijdelijk huisverbod (THV) is een bestuursrechtelijke maatregel die mogelijkheid biedt om in een noodsituatie te voorzien in een afkoelingsperiode waarbinnen de nodige hulpverlening op gang kan worden gebracht en escalatie kan worden voorkomen. Het THV houdt in dat een pleger van huiselijk geweld in beginsel tien dagen de aangewezen woning niet meer in mag en in die periode ook geen contact mag opnemen met de partner en/of huisgenoten en de eventueel aanwezige de kinderen. Het THV kan worden opgelegd bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan. Het huisverbod wordt in de vorm van een beschikking uitgereikt door de burgemeester of door de politie indien zij daartoe wordt gemandateerd. In de regio Twente hebben de burgemeesters van de 14 gemeenten hiervoor de hulpofficier van Justitie (HOVJ) gemandateerd.

Er ligt een procesbeschrijving waaraan alle betrokken partijen zich hebben geconformeerd. Voor de gemeente Borne wordt, in beginsel, bij oplegging van een THV, het procesmanagement uitgevoerd door de gemeente Hengelo middels een samenwerkingsovereenkomst. De procesmanager van de gemeente Borne wordt nauw betrokken bij het proces en hierover geïnformeerd. Daarnaast neemt de procesmanager deel aan het afstemmingsoverleg en adviseert aan de jurist. De nazorg wordt in het 3e afstemmingsoverleg met alle betrokken partijen overgedragen aan de procesmanager van de gemeente Borne. Deze coördineert het plan van aanpak en de inzet van de hulpverlening. Daarnaast wordt de casus gemonitord. Een THV komt binnen de gemeente Borne echter niet zo vaak voor (2021: 3, 2022: 0, 2023: 2, 2024:1).

3.3 Aanpak onbegrepen gedrag

Er bestaat een regionale toename in het aantal meldingen van onbegrepen gedrag (zie grafiek). Meldingen kunnen via allerlei kanalen (politie, buurtbewoners, familie etc.) binnenkomen bij het meldpunt onbegrepen gedrag van de GGD Twente. Meldingen kunnen zowel acuut als niet- acuut zijn. Bij acute meldingen vindt er in veel gevallen een beoordeling plaats onder de wet verplichte GGZ (WvGGZ) of de Wet Zorg en Dwang (WZD). Bij niet- acute meldingen verrichten de medewerkers van het meldpunt een triage en nemen contact op met de procesmanager voor een bekendheidscheck. Nauwe samenwerking is vereist in het geven van opvolging aan de melding. Wanneer er geen sprake is van acute problematiek en/of veiligheidsrisico's wordt in samenwerking met de wijk-ggd'er en/of betrokken hulpverlener/behandelaar het verdere plan bepaald. In de meeste gevallen blijft de procesmanager aangehaakt waar er veelal sprake is van complexe domein overstijgende problematiek.

Deze grafiek toont aan dat het aantal meldingen bij het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag nog steeds toeneemt, waarbij het aandeel van het aantal politiemeldingen groeit (bron: Informatienota AOZG 25-06-2024).

3.3.1 Doorontwikkeling aanpak onbegrepen gedrag

Waaronder een themagroep voor de aanpak voor inwoners met onbegrepen gedrag met de volgende doelstellingen:

- Inwoners met onbegrepen gedrag en complexe problematiek ervaren meer passende zorg en ondersteuning.
- Het aantal situaties waarin onbegrepen gedrag leidt tot veiligheidsrisico's, overlast en/of uitsluiting neemt af.

Vanuit bovenstaande doelstellingen is een plan van aanpak gemaakt:

- Uitbreiding Street triage en versterken opvolging
- Verwerking en opvolging van politiezorgmeldingen
- Invulling geven aan wederkerigheid in de WvGGZ en daarbij samenwerken met ervaringsdeskundigen

Bestuurlijk is de burgemeester van de gemeente Borne, Jan Pierik, hiervan portefeuillehouder. De procesmanager zorg en veiligheid en beleidsadviseur veiligheid zijn ambtelijk betrokken voor input, ervaring en vertaling lokaal.

3.4 Nazorg detentie

Gemeenten zijn samen met Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en reclassering verantwoordelijk voor een succesvolle re-integratie van (ex-)gedetineerden in de maatschappij. Om recidive te voorkomen is het van belang dat bij terugkeer in de maatschappij aan een aantal basisvoorwaarden wordt voldaan: 1) identiteitsbewijs, 2) onderdak, 3) werk in inkomen, 4) financiën en 5) zorg. Hierbij heeft de gemeente (of het ZVHT, zorg en veiligheidshuis Twente) de procesregie op het gehele proces. Dit in nauwe samenwerking met DJI of de forensische zorginstelling, die tijdens detentie de casusregie op het interne proces hebben. Na het

verblijf heeft de gemeente, of reclassering de casusregie op de re-integratie (bron: 'bestuurlijk akkoord- kansen bieden voor re-integratie' 1 juli 2019).

De rol van coördinator nazorg is binnen de gemeente Borne belegd bij de procesmanager zorg- en veiligheid in nauwe samenwerking met de beleidsadviseur veiligheid. Deze onderlinge samenwerking is vooral noodzakelijk bij de (ex-) gedetineerden vallende onder de BIJ- regeling. Het gaat hierbij om onherroepelijk veroordeelde plegers van ernstige zeden- en/ of geweldsdelicten, tbs'ers en jongvolwassenen met een verlengbare PIJ-maatregel. Hierbij moet beoordeelt worden of er mogelijk risico's zijn voor de openbare orde en veiligheid en welke maatregelen hiertoe genomen dienen te worden.

3.4.1 Bijzonderheden & trajecten

Nieuwe detentiemeldingen en BIJ-meldingen komen binnen bij de procesmanager via een portaal van de DJI. Vanuit de rol als coördinator nazorg worden hierin acties uitgezet. Betrokkenheid van de coördinator nazorg geschiedt bij voorkeur reeds wanneer iemand in detentie komt. Gedurende de detentieperiode vinden er meerdere trajectgesprekken plaats met de gedetineerde, casemanager DJI en eventueel reclassering. Verschillende acties worden vanuit het re-integratieplan uitgezet door alle partijen. Bij terugkeer in de maatschappij blijft de coördinator nazorg betrokken, hetzij vanuit een actieve rol in procesregie of monitoringsfunctie. De ingezette trajecten en betrokkenheid van de procesmanager verschillen i.v.m. maatwerk qua tijdsduur en intensiteit. Voornamelijk bij BIJ-meldingen is er sprake van een zeer arbeidsintensief proces waarbij zowel belangen als risico's constant worden afgewogen. Veelal zijn hier ook meerdere ketenpartners bij betrokken zoals politie, justitie en ZVHT.

3.4.2 Doorontwikkeling nazorg detentie

Regionaal is er vanuit het samenwerkingsverband ZVS een themagroep bezig met de doorzorg (ex-)detentie. Vanuit de regio is men aan de slag gegaan met een aantal vraagstukken waar, ook lokaal van de procesmanager, een bijdrage in wordt geleverd. Dit betekent dat er qua tijdsinvestering door de procesmanager wordt deelgenomen aan verschillende werksessies, Webinars en conferenties om enerzijds geïnformeerd te worden over de laatste ontwikkelingen en anderzijds input te leveren aan verbeteringen op gebied van dit thema. De volgende ontwikkelingen spelen of hebben de afgelopen 2 jaren gespeeld:

- Bijscholing en informatievoorziening omtrent veranderingen ten aanzien van informatiestromen omtrent veiligheid (artikel 18b wet straffen en beschermen) en re-integratie (art. 18a; deelbaar detentie en re-integratieplan);
- Actualisatie van werkprocessen PI Almelo en versterken samenwerking;
- Deelname projectgroep doorontwikkeling Huis van Herstel;
- Voorlichting bijdrageregeling Wonen en Werk (v.d. Staaij gelden);
- Nieuwe werkwijze middels capaciteitsverlof;
- Lokaal ontwikkelen van infoblad voor (ex-)gedetineerden.

3.5 Jeugd en veiligheid

De casuïstiek waar de procesmanager mee te maken krijgt varieert van risicojongeren, Multi probleemgezinnen, veelplegers, personen met verward gedrag tot criminele ondermijnende netwerken. Om het verschil te (kunnen) maken in complexe veiligheidsproblematiek volstaat het niet om slechts één of enkele onderliggende problemen aan te pakken. Hiervoor is een integrale multidisciplinaire aanpak noodzakelijk waarin door de betrokken professionals en organisaties wordt samengewerkt op alle relevante leefgebieden. De procesmanager organiseert de samenwerking tussen de betrokken partners om gezamenlijk te werken aan een integrale aanpak van complexe veiligheidsproblematiek. Wanneer de partners goed met elkaar samenwerken, heeft dit een positief effect op zowel de jongere als het gezin waar deze uit komt, maar tevens op de maatschappij als geheel.

3.5.1 Activiteiten

De volgende activiteiten vloeien hieruit voort:

- Elke twee weken een bestuurlijk afstemmingsoverleg Zorg en veiligheid met burgemeester en wethouder zorg (casuïstiek).
- Deelname lokaal jeugdoverleg: overleg met politie, Skillz en gemeente (boa's, sport en beleidsadviseurs jeugd en veiligheid) waar trends en ontwikkelingen ten aanzien van de Bornse jeugd worden besproken, deze kunnen vervolgens in casuïstiek of beleidsmatig overleg worden opgepakt en

verder uitgewerkt. Onder ander de pilot van de drie ontmoetingsplekken voor onder andere de jeugd in Borne wordt door het lokaal jeugdoverleg gecoördineerd.

- Deelname JOR (Justitieel Overleg Risicojongeren); hier worden jeugdigen besproken wanneer men zorgen heeft over een jongere van 12 tot 23 jaar en hij of zij al eerder in aanraking is gekomen met justitie of de verwachting is dat dat binnen afzienbare tijd gebeurt. Binnen dit overleg worden straf en zorg aan elkaar verbonden.
- Voorzitterschap van de overleggen vroegsignalering (in oprichting) en aanpak jeugdgroepen:
    - Met vroegsignalering wordt het vroegtijdig signaleren van een individuele jongere bedoeld die (verder) af dreigt te glijden richting crimineel gedrag. Door deze jongere op tijd te signaleren kunnen de professionals, waar nodig, passend ingrijpen in het ontwikkelproces van een jongere en wordt erger voorkomen. Dit overleg is nog in oprichting, de procesmanager vertaalt de papieren werkelijkheid van het onderliggende convenant naar de praktijk in Borne en zoekt hierbij actief de samenwerking op met de gemeente Hengelo.
    - Met behulp van het 7-stappenmodel worden risico jeugdgroepen integraal geanalyseerd om vervolgens tot effectieve interventies en passende hulpverlening te komen. Dit met als doel om met inzet van een gezamenlijk plan van aanpak het problematisch groepsgedrag te verminderen of beëindigen. Gemiddeld heeft Borne jaarlijks één problematische jeugdgroep.

3.5.1.2 Monitor jeugd, zorg & veiligheid

Gemeenten en strafrechtpartners in Twente hebben de gezamenlijke ambitie uitgesproken om jongeren te ondersteunen in hun ontwikkeling en te weerhouden van een (verdere) criminele carrière door het bieden van de juiste zorg en ondersteuning. Hiervoor is het nodig dat de onderlinge samenwerking tussen de partners in het Sociaal Domein, Veiligheidsdomein en strafrecht wordt verbeterend. Er is een behoefte om problematiek rondom risicojongeren en jeugdcriminaliteit in Twente (en in de gemeente Borne) beter te volgen, te monitoren, te begrijpen en uiteindelijk te verminderen. Om zicht te krijgen op wensen, behoeften en doelen voor een monitor jeugd, zorg en veiligheid, organiseert Kennispunt Twente focusgroepen.

Verwijzer	2021	2022	2023	2024
BOA	1	-	-	-
Leerplicht	1	1	2	2
Politie	2	9	4	1
Totaal	*4*	*10*	*6*	*3*

Cijfers bureau Halt

3.6 Mensenhandel

Gemeenten zijn in de aanpak van mensenhandel verantwoordelijk voor preventie, signalering, handhaving, veiligheid en zorg, op basis van vier rollen:

- Signaleren;
- Regisseur van de integrale aanpak (Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT));
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de opvang van en hulpverlening aan slachtoffers van mensenhandel;
- Beleidsmaker, verantwoordelijk een plan voor een sluitende aanpak.

Om een effectieve aanpak van mensenhandel te realiseren is een integrale benadering noodzakelijk.
De oplossing van het probleem ligt niet in handen van een enkele professional of organisatie.
Vanwege de complexiteit van de problematiek is het belangrijk om te werken met een sluitende, integrale aanpak, waarbij verschillende partners een rol in spelen. Het Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT) is overstijgend hiervoor opgericht (onder de vlag van ZVHT) voor informatie, advies en ondersteuning en fungeert in casuïstiek mensenhandel als regisseur.

3.6.1 Aandacht functionaris mensenhandel

De casuïstiek van mensenhandel is vaak dermate specifiek dat medewerkers niet dagelijks te maken hebben met deze casuïstiek en men niet heel snel veel ervaring zal opdoen met mensenhandel casuïstiek. Onder

andere daarom is het belangrijk dat elke gemeente een aandacht functionaris mensenhandel heeft. De procesmanager zorg en veiligheid is daarom ook aandacht functionaris ten aanzien van mensenhandel. De aandacht functionaris fungeert als lokale spil voor mensenhandel casuïstiek en is intern de vraagbaak voor zijn/haar collega's. Extern is de aandacht functionaris het aanspreekpunt voor het Kennispunt Mensenhandel Twente (KMT) en eventuele andere partners. De aandacht functionaris zorgt ervoor dat het onderwerp mensenhandel onder de aandacht komt en blijft bij de collega's. De aandacht functionaris heeft ook een belangrijke rol in de meldroute mensenhandel, zoals die is opgesteld door het KMT.

Ten behoeve van scholing heeft de procesmanager in 2022 meerdere voorlichtingen en bewustwordingsbijeenkomsten gevolgd. Daarnaast is er in 2024 deelgenomen aan een training georganiseerd door het KMT t.b.v. bewustwording, signaleren en de meldroute. Vanuit de rol als aandacht functionaris bestaat het voornemen om in 2025 een voorlichting te houden voor medewerkers binnen de gemeente Borne ten aanzien van bewustwording en signaleren mensenhandel.

In 2023-2024 hebben we in de gemeente Borne 4 casussen gehad waarbij mensenhandel (vermoedelijk) een rol zou spelen. Hierbij is het KMT aangehaakt voor consultatie en advies, of de casuïstiek is opgeschaald naar het KMT voor het voeren van procesregie.

3.7 Woonoverlast/-vervuiling

Gemeenten spelen een sleutelrol in de aanpak van woonoverlast door verwarde personen. Er wordt vaak naar de gemeente gewezen als er sprake is van overlast in de buurt. De gemeente heeft tal van instrumenten tot haar beschikking om overlast tot een einde te brengen.

Een goede samenwerking tussen verschillende partijen is hierbij van belang. Allereerst natuurlijk de overlastgever zelf, maar daarnaast de politie, hulpverlening, buurtbewoners en de directe kring van personen om de overlastgever heen kunnen belangrijk zijn bij het terugdringen van het overlast gevend gedrag. Het is belangrijk om afspraken te maken over de rolverdeling tussen deze partijen en goed af te stemmen wat nodig is om de overlast te doen stoppen (bron: het CCV- aanpak overlast).

In casuïstiek waarin (woon-) overlast een prominente rol speelt is meestal sprake van problemen op meerdere leefgebieden en betrokkenheid van meerdere instanties en personen. Hierbij vervult de procesmanager een belangrijke rol in het voeren van regie op het gehele proces en het faciliteren van een goede samenwerking om een sluitende persoonsgerichte aanpak te kunnen bewerkstelligen. Naast de verantwoordelijkheden van de verhuurder, zijn er ook bestuurlijke maatregelen die kunnen worden toegepast. Hierin werkt de procesmanager nauw samen met de beleidsadviseur veiligheid.

De afgelopen jaren is veel tijd geïnvesteerd in een goede samenwerking met Welbions (als verhuurder) en politie en het verkennen van de mogelijkheden om overlast gevend gedrag te kunnen aanpakken. Procesmatig staat er nu een goed werkproces op basis van de ervaring uit meerdere casussen. Partijen weten van elkaar de mogelijkheden maar ook onmogelijkheden binnen hun eigen expertise. De procesmanager houdt hierbij overzicht en geeft sturing aan het proces waardoor de overlast op een meer efficiënte wijze kan worden teruggedrongen. Het verkennen en inzetten van een meersporenbeleid vergt veel tijd waarbij dossieropbouw, dwang en drang, vrijwilligheid en escaleren constant bekeken en uitgezocht moeten worden.

3.8 Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

Omdat de taken van gemeenten met betrekking tot maatschappelijke opvang en beschermd wonen belegd zijn bij Enschede als centrumgemeente, is de procesmanager voor de uitvoering hierin lokaal aanspreekpunt. De procesmanager is eveneens contactpersoon voor de TOV (opvang jongeren) en de winter- nachtopvang. Casuïstiek wordt overlegd en er wordt geregisseerd op de inzet van hulpverlening. Ook neemt de procesmanager deel in de werkgroep voortkomende uit het nationaal actieplan dak- en thuislozen (Etos telling van dak- en thuislozen).

3.9 Overig

Naast voorgaande werkzaamheden is de laatste jaren geïnvesteerd in de basis voor zorg- en veiligheid op orde te krijgen. Een goede basis is nodig om zoveel mogelijk procesmatig te kunnen werken. Hierbij komen ook

andere randzaken naar voren waarbij de procesmanager een rol (heeft) vervuld. Onderstaand volgt dan ook een overzicht van deze randzaken.

3.9.1 PGA-X (Persoonsgerichte aaanpak)

Voor de overstijgende samenwerking met ketenpartners (ZVHT: Top-X, Veelplegers, Code Rood en gemeente Hengelo: procesmanagement THV) en de samenwerking met lokale ketenpartners werd altijd gebruik gemaakt van de applicatie Vis2 om op casusniveau de persoonsgerichte aanpak en overleggen te kunnen registreren. Regionaal is er in 2022-2023 een andere applicatie van een andere aanbieder aanbesteedt en geïmplementeerd. Vanuit de uitvoering is de procesmanager aangesloten bij de regiegroep die tweewekelijks plaatsvond. Voor het werken met PGA-x (persoons gerichte aanpak) hebben ook meerdere trainingen plaatsgevonden waar de procesmanager deel van uit heeft gemaakt. Nu de applicatie werkbaar en geïmplementeerd is, neemt de procesmanager nog deel aan het tactisch overleg van de stuurgroep.

3.9.2 Calamiteiten sociaal domein

De procesmanager heeft een grote rol wanneer zich een calamiteit voordoet binnen het sociaal domein. Wanneer er sprake is van een calamiteit treedt het calamiteitenprotocol in werking. Het calamiteitenprotocol dient als draaiboek wanneer zich een calamiteit voordoet waarbij de procesmanager triagist en voorzitter is.

De afgelopen periode zijn we druk geweest met het evalueren en actualiseren van het calamiteitenprotocol uit 2019 samen met de beleidsadviseur veiligheid en heeft er een training plaatsgevonden voor alle interne medewerkers inclusief wethouder en burgemeester, welke een rol hebben binnen het calamiteitenprotocol. De komende tijd wordt het calamiteitenprotocol verder herzien en uitgewerkt naar een actueel document en zal er nog een training worden georganiseerd.

3.9.3 Doorbraakmethode

De procesmanager is de projectleider van de doorbraakmethode. De doorbraakmethode is het afgelopen jaar door de procesmanager geïmplementeerd (zowel intern als extern, waaronder de ketenpartners van de gemeente Borne). Dit is een bewezen effectieve methode die passend is bij de visie van het ‘Sociaal Domein’. Hierbij wordt de inwoner centraal gesteld en wordt er integraal aan een oplossing gewerkt. Deze methode is bedoeld voor complexe casuïstiek, waarbij raakvlakken zijn met verschillende wetgevingen die elkaar kunnen tegenspreken. Er zijn een aantal randvoorwaarden waaraan voldoen moet worden alvorens de doorbraakmethode ingezet kan worden. Er moet sprake zijn van een ‘perspectief’, er moet sprake zijn van ‘betrokkenheid’ door de inwoner én er moet sprake zijn van ‘rendement’. Het rendement kan in kaart gebracht worden met een rekentool waarbij de investering van verschillende scenario’s geanalyseerd worden. Het afgelopen jaar zijn meerdere casussen met behulp van de doorbraakmethode in kaart gebracht. In meerdere gevallen komt men toch tot een oplossing binnen bestaande wetgeving (en bijbehorende financieringsstroom). Bij 3 casussen was er de mogelijkheid tot het inzetten van een doorbraak vanuit het doorbraak budget. Echter bleek hierin dat we te laat betrokken waren, waardoor er onvoldoende draagvlak en mogelijkheden binnen het gezin lagen om deze doorbaak nog te forceren. Komend jaar blijft worden ingestoken om eerder middels de Doorbraakmethode tot een oplossing te komen om escalatie te voorkomen. Aanbeveling is dat het inzetten van de doorbraakmethode meer effect heeft en er tot nog toe minder financiële middelen benut hoeven te worden. Het is echter wel van belang dat het budget hiervoor beschikbaar blijft, dit om te voorkomen dat in de toekomst een doorbraak niet toegepast kan worden in verband met een gebrek aan middelen.

Er zijn professionals vanuit de verschillende disciplines, waaronder; WMO-consulenten, jeugdregisseurs, teamleider sociaal domein, klantmanagers en procesmanager, geschoold. In totaal bestaat de scholing uit acht trainingsdagen met een tijdsinvestering van vier uur per keer. De procesmanager is verantwoordelijk voor de implementatie van de doorbraakmethode. Deze methode is geïmplementeerd bij de ‘Zorg- & veiligheidstafel’ waarbij ook alle ketenpartners aanwezig zijn.

3.9.4 Lokaal afsprakenkader

Binnen de gemeente Borne zijn ook een aantal zorginstellingen c.q. woongroepen gevestigd. Hier wonen groepen jongeren en volwassenen met allerhande problematiek die hierdoor niet geheel zelfstandig kunnen wonen. Zij ontvangen vanuit verschillende zorgwetten (WLZ, Beschermd wonen centrumgemeente, jeugdreclasseringsmaatregel etc.) ondersteuning bij het dagelijks leven. De gemeente Borne is in veel van dit soort gevallen niet inhoudelijk verantwoordelijk qua de inzet van zorg en is dan ook niet altijd inhoudelijk op de

hoogte wanneer er zich problemen voordoen. Omdat de gemeente Borne wel verantwoordelijk is voor de openbare orde en veiligheid, is samen optrekken met deze instellingen belangrijk. Op persoonsniveau zijn er namelijk wel casussen waarbij er risico's spelen ten aanzien van veiligheid. Om de samenwerking en veiligheid zo goed mogelijk te borgen, zijn er lokale afsprakenkaders opgesteld waarin betrokken partijen zoals politie, zorginstelling en gemeente zich conformeren aan de afspraken die zij samen hebben opgesteld om de openbare orde en veiligheid te waarborgen. Ook staat hierin beschreven welke taken eenieder heeft met betrekking tot veiligheid.

Door ervaringen uit het verleden is gebleken dat betroken partijen baat hebben bij een lokaal afsprakenkader ter verduidelijking van de verschillende rollen en verantwoordlijkheden en de wijze van informeren en op- en afschalen. Derhalve zijn we met nog meer zorginstellingen voornemens om aan de tafel te gaan om de samenwerking te faciliteren en te gieten in de een formeel afsprakenkader. De komende jaren willen we ook hier mee verder.

Stichting Actolei, de Scholtenhof

Binnen zorginstelling Actolei werd reeds gewerkt met een dergelijk lokaal afsprakenkader waarin betrokken partijen (OM, ZVHT, politie, Actolei en gemeente) afspraken hebben gemaakt over het borgen van de veiligheid. Gezien de doelgroep waarbij zij ook cliënten huisvesten op justitiële titel is het noodzakelijk dat elke partij weet wat te doen bij escalatie en welke verantwoordelijkheden zij hebben. Elk kwartaal vindt er een overleg plaats tussen Actolei, gemeente (procesmanager) en politie om elkaar op hoofdlijnen te informeren en de samenwerking nog beter te faciliteren.

Ambiq, Erve Klein Leferink

Ambiq huisvest op een zorgboerderij in het buitengebied van Borne ook volwassen cliënten met LVB en gedragsproblemen. Als gemeente zijnde hebben we ook samen met Ambiq een afsprakenkader daar geïntroduceerd. Momenteel wordt deze nog vorm gegeven. Hiertoe hebben meerdere overleggen plaatsgevonden om de afspraken te formaliseren.

Wooncluster Wopit

Wopit biedt geclusterd zelfstandig wonen aan cliënten met een psychische kwetsbaarheid. Het verschil met andere zorginstellingen is de mate van zelfstandigheid van de cliënten. Wopit heeft binnen hun cluster wel een gemeenschappelijke ruimte en kantoorfunctie van 8- 20 uur maar biedt alleen ambulante begeleiding op basis van een wmo indicatie. Cliënten wonen zelfstandig met een 3-partijencontract. Dit maakt dat de gemeente Borne wel zorginhoudelijk is betrokken en casusregie voert. De ervaringen uit het verleden met duidelijke excessen hebben de behoefte aan een lokaal afsprakenkader dan ook alleen maar versterkt. Bij Wopit werken we reeds sinds een aantal jaar met een lokaal afsprakenkader. Bij signalen van onveiligheid of decompensatie (AVE3 en 4) wordt dan ook altijd de procesmanager betrokken.

Bijlage 1 Jongerencoach: Succesverhalen

Jongere (18), is bekend met ASS, functioneert op een lager niveau, en kent een lang pestverleden. Door zware depressies en zelfbeschadiging, ging het thuis niet meer bij zijn ouders en is hij in 17 pleeggezinnen geplaatst. Bij zijn laatste pleeggezin ging het wat beter, en daar zijn de eerste stappen gezet om terug naar huis te gaan, mits hij een goede daginvulling zou hebben.
Er zijn gesprekken gevoerd met ouders, om te komen tot passende afspraken thuis, vrijwilligerswerk is opgestart via FC Noaber, hij is gestart met de entree opleiding niveau 1 aan het ROC en heeft inmiddels zijn diploma behaald, heeft een vakantiebaan aan zijn stageplek overgehouden en hij is weer op een goede en prettige manier in contact gekomen met zijn vrienden van vroeger.
Samen met het werkplein Twente wordt nu gezocht naar passend werk. Hij geeft aan weer toekomstperspectief te zien en ervaart nu eindelijk positieve kanten aan zijn leven. Hij weet beter om te gaan met zijn ASS en durft zijn grenzen aan te geven. Voor nu hoopt hij de positieve lijn verder door te zetten naar betaald werk en een eigen woonplek in Borne.

Jongere (22), komt als KOPP kind uit een kwetsbaar gezin. Moeder en (stief)vader konden niet meer goed voor hem zorgen waarna hij op zijn zestiende uit huis is geplaatst. Bij het gezinshuis liet hij een mooie ontwikkeling zien in zelfstandigheid, waarna hij op zichzelf is gaan wonen. Daar ontstonden veel problemen. Moeder heeft het Social Hus bezocht, omdat zijn appartement erg onhygiënisch was en het advies gekregen om met hem een melding bij de WMO te doen. Daarop is de jongerencoach gestart. Hij ontliep nog steeds anderen en was moeilijk bereikbaar. In de eerste maanden had hij duidelijke sturing en grenzen nodig. Hij heeft zijn woning laten zien en gaf aan zijn baan verloren te zijn en daar zorgen over te hebben. Samen met zijn familie heeft hij zijn appartement schoongemaakt en opnieuw geverfd. Hij is gaan sporten en samen is gekeken naar nieuwe baan mogelijkheden. De jongerencoach signaleerde zijn overladen postvak, waarna op tafel kwam dat hij ook forse schulden heeft. Hij heeft inmiddels een nieuwe baan, bewindvoering is opgestart voor zijn schulden en hij ervaart meer rust in zijn hoofd en kijkt weer positief naar zijn toekomst

.

Jongere (22), is bekend met ASS problematiek. Hij komt vanuit een begeleidt woonsetting waar hij slecht voor zijn huishouden en zichzelf zorgde. Hij voelde zich somber, was ongelukkig binnen de woonplek en had een ongezonde leefstijl waardoor hij extreem overgewicht heeft gekregen. Hij had moeite om zich op zijn schoolwerk te richten, en activiteiten zelfstandig op te pakken.
Hij is nu gestart met een GLI (Gecombineerde Leefstijl Interventie), heeft een abonnement bij Borne Beweegt, is in samenwerking met Welbions uitgestroomd naar een zelfstandige woning in Borne en de gemaakte planning werkt nu goed voor hem.
Hij geeft aan dat door de gesprekken met de jongerencoach hij meer inzicht heeft gekregen in zijn handelen, waardoor hij nu beter zijn grenzen kan aangeven en bewaken wat hem rust en een positievere mindset oplevert.
Hij vertrouwt er nu op dat hij zijn opleiding positief kan afronden en dat hij zijn werk op een goede en fijne manier kan uitvoeren.

Jongere (17), is bekend met een verstandelijke-, visus- en motorische aandoening als gevolg van een hersentumor en complicaties vanuit de operatie
Ze wil graag zo veel mogelijk zelfstandig doen en "gewoon" meedraaien in de maatschappij. Moeder voelt zich verantwoordelijk dat alles goed geregeld is voor haar dochter en voelt zich overbelast in de regelzaken.
Door de inzet van de jongerencoach is moeder ontlast in de regelzaken. Er zijn gesprekken gevoerd over loskomen van moeder en loslaten van dochter en hierdoor is er meer rust en ruimte ontstaan
Ze is op advies van de jongerencoach gaan sporten bij Borne Beweegt waar ze in een normale setting met andere jongeren kan sporten en is ze vrijwilligerswerk gaan doen in de zorg. Ze benoemd meer zelfvertrouwen te hebben gekregen. School ziet nu meer mogelijkheden voor vervolg onderwijs.
Ze wil op den duur graag zelfstandig gaan wonen in Borne. De jongerencoach kan dit traject tijdig samen met haar onderzoeken en de overgang van jeugd naar WMO (18+) soepeler laten verlopen en haar langdurig blijven volgen als vast aanspreekpunt.

Bijlage 2 Jongerencoach: Overzicht sluitende aanpak 16-27 jaar

